

مشکل منطقه ملاشیه فقط آب نیست

تراژدی ناشرسازی در اطراف اهواز

زینب مرزوقی

خبرنگار گروه جامعه

خوزستان که بوم، وقتی فصل بهار می‌رسد مضطرب می‌شود. نگران می‌شود نکند امسال هم زمین‌ها تشنه بمانند یا تنش‌های آبی به جان تالاب‌ها و رودخانه‌های خوزستان بیفتد. مردم چشم‌شان به باز شدن دریاچه سد دوخته شود و سدها به جز تشنگی چیزی درون‌شان نباشد. سیل ۹۸ که رسید اما همه چیز تغییر کرد. هم وضعیت آب پشت سدها و هم تالاب و رودخانه‌ها و نگرانی‌های من هم بیشتر شد. مسیر رفت‌وآمد همیشگی مان به جاده‌های غرق شده تبدیل شدند و باز هم از سوء مدیریت منابع آبی به معاش ساکنان اطراف سدها ضرر رسید اما به شکلی دیگر؛ تا اینکه سال ۱۴۰۰ رسید. دوباره زخم تشنگی سر باز کرد و ماجرای نرسیدن آب به روستاها، شهرها و تالاب‌های خوزستان دوباره تکرار شد. نفت که جان تالاب هورالعظیم را گرفت، نیمه جانی در دل آن ۱۲۰ هکتار وسعت باقی ماند که آن هم بسته بود به باز شدن یا نشدن دریاچه سد کرخه. مردم روستاهای اطراف تالاب هورالعظیم که عموماً دامدار بودند، به دلیل تلف شدن دام‌ها و گاومیش‌هایشان در تنش آبی ۱۴۰۰ ضرر مالی بسیاری دیدند. امسال هم که سال کم‌بارشی است، همه نگران فرارسیدن مرداد و شهریور هستند. هنوز در

پایین دست کرخه اوضاع آن گونه‌ها نشده است. اگر مشکلات آبرسانی به بخش کشاورزی و حقایق تالاب‌ها را نخواهیم در نظر بگیریم، در خوزستان چه تنش آبی حاد باشد و چه تنش آبی در آن سال مطرح نباشد باز هم در اکثر شهرستان‌های این استان مشکل افت فشار و کیفیت بسیار بد آب وجود دارد. یعنی فرقی ندارد کسی ساکن منطقه شرکتی نشین بریم آبادان باشد یا ذوالفقاری این شهر. فرقی ندارد در کیانپارس باشد یا شهرستان کارون. باز هم افت شدید فشار آب وجود دارد و بدون پمپ آب حتی در بعضی مناطق، آبی به خانه‌ها نمی‌رسد. قصه کیفیت آب هم از وضعیت فشارش بدتر است. به دلیل نداشتن سیستم و شبکه دفع آب‌های سطحی، گاهی آب و فاضلاب قاطی می‌شود و بو و رنگ نامطبوعی دارد. شکستگی لوله هم از مشکلات متداول است و اصلاً در خوزستان از آب کدر خاکی‌رنگ نباید تعجب کرد. این مشکلات عموماً در شهرستان‌های جنوبی استان مانند خود مرکز استان یعنی اهواز، آبادان، خرمشهر و شادگان نسبت به شهرستان‌های شمالی استان، بیشتر است. البته جنس مشکلات آبی شهرهای شمال خوزستان متفاوت‌تر است. طرح آبرسانی غدیر خوزستان از سال ۱۳۸۸ با هدف اولیه تامین آب برای شهرهای آبادان، خرمشهر و شادگان مطرح شد. پس از مدتی اما چند شهر دیگر به مجموع شهرهای برخوردار از طرح غدیر افزوده شد. در نهایت اما تا پیش از سال ۱۴۰۰ این طرح آبرسانی تکمیل نشد. پس از ماجرای تنش آبی سال ۱۴۰۰ و امنیتی شدن فضا، در اولین سفر استانی

رئیس جمهور، ابرپروژه آبرسانی طرح غدیر به تصویب رسید و قرار بر این شد که این پروژه به صورت ضربتی و آزمایشی بهره‌برداری شود. تکمیل طرح آبرسانی غدیر، به مدت زمانی نزدیک به ۱۰ ماه نیاز داشت. یعنی با روی کار آمدن دولت سیزدهم طرح میان‌مدت برای غدیر از سوی وزیر نیرو مطرح شد که با توجه به تنش آبی سال ۱۴۰۰ با اجرای این طرح بلندمدت، مشکلات آبرسانی کاهش یابد. در طرح غدیر مقرر است برای ۲۶ شهر و ۱۶۰۸ روستای استان خوزستان آبرسانی صورت بگیرد. شهریور سال ۱۴۰۱ با این امید که مشکلات آبرسانی شهرهایی مانند اهواز، آبادان، خرمشهر و شادگان حل شود، این طرح با حضور رئیس جمهور بالاخره به طور موقت افتتاح شد.

کارشناسان می‌گفتند زمینه تامین آب ۴٫۷ میلیون نفر از جمعیت شهری و روستایی این مناطق معادل ۵۲ درصد جمعیت استان خوزستان تا اواخر ۱۴۲۵ از طریق ابرپروژه آبرسانی غدیر می‌شود و با افتتاح طرح آبرسانی غدیر، تامین آب شرب مناطق یاد شده تا ۲۵ سال آینده تضمین خواهد شد.

پروژه غدیر علاوه بر حل مساله کمیت آب مورد نیاز خوزستان، در کیفیت تامین آب این مناطق نیز تاثیر بسزایی دارد. با توجه به اینکه منبع تامین آب در طرح میان‌مدت غدیر از رودخانه دز انجام می‌شود، مردم خوزستان صاحب یکی از بهترین آب‌های شرب خواهند شد.

محمد رستمی، مدیرعامل هلدینگ تخصصی نیروی قرارگاه سازندگی

با وجود طرح غدیر همچنان مشکل افت فشار پابرجاست

معتقدند که این مشکل افت شدید و قطعی آب ملاشیه به دلیل انشعاب‌های غیرمجاز از شاه لوله این منطقه است و لوله کشی خانه‌ها نیز از شاه لوله اصلی منطقه غیراصولی بوده. همچنین تقریباً می‌توان گفت ۹۰ درصد خانوارها هم پمپ‌آب مستقیم روی شبکه وصل کرده‌اند. کافی است یک خانه پمپ قوی روی شبکه اصلی آب وصل کند اما همین یک کار به ظاهر ساده باعث می‌شود که آب منطقه به خانه‌های بعدی نرسد. از طرفی دیگر انشعاب‌های غیرمجاز هم هر یک با کمترین نشستی، باعث افت شدید فشار و مکش فاضلاب به سمت لوله‌های انشعاب شده‌اند. علاوه بر تمام این مشکلات، شاه لوله منطقه ملاشیه با توجه به فرسودگی، انشعاب‌های غیرمجاز و شکستگی‌های فراوان ظرفیت آبرسانی به این تعداد از خانوارها را ندارد. با توجه به این مشکلات حالا مشکل آب این منطقه حاد و شدیدتر از قبل شده است و از طرف دیگر ساخت‌وسازهای غیرمجاز در این منطقه ادامه دارد.

کارشناسان و فعالان اجتماعی برای جلوگیری از افزوده شدن خانوارهای ساکن در منطقه ملاشیه و عدم افزایش حاشیه‌نشینی در این منطقه پیشنهاد داده‌اند که کمربند سبز اهواز از این منطقه عبور کند تا به این روش، از

اظهارات آبفای خوزستان درباره مشکل ملاشیه

اما برخی مناطق دیگر را دچار چالش کرد. به محض اطلاع از مشکل ایجاد شده در ملاشیه، به صورت موقت آبرسانی بسیار به اهالی در دستور کار قرار گرفت. اقدامی ضربتی طی سه شبانه‌روز، یک خط انتقال به طول یک کیلومتر از تصفیه‌خانه شرکت گروه ملی صنعتی فولاد ایران به ابتدا و انتهای منطقه ملاشیه متصل کردیم که با اتصال این خط شب گذشته بخش عمده‌ای از مشکلات منطقه حل شد. می‌توان گفت وضعیت منطقه نسبت به گذشته بهبود قابل توجهی پیدا کرده است اما همچنان در انتهای خیابان‌های ۱۷، ۱۸ و ۱۹ ملاشیه مشکلاتی وجود دارد که به همین منظور آبرسانی سیار ادامه دارد. کار نصب یک ایستگاه پمپاژ در روستای رامزیه نیز امروز به پایان می‌رسد که با عملیاتی شدن آن، آب از تصفیه‌خانه شهدای جهاد به دب جردان رسیده و به باری خداوند بخش عمده مشکلات سه خیابان مذکور هم رفع می‌شود. در جلسه با شرکت گروه ملی توافق خوبی انجام شد که براساس این توافق یک پمپ دیگر برای افزایش ظرفیت آبرگیری در شبکه اضافه می‌شود. همچنین روز گذشته یک پمپ دیگر با قیمت یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان سه همراه تجهیزات لازم خریداری

خاتم الانبیا(ص) درباره بهره‌برداری از فاز سوم و فازهای قبلی این طرح گفته بود: «فازهای اول و دوم این طرح شامل آبرسانی به شهرهای خرمشهر، آبادان و شادگان به مجموع ۴۸۷ میلیون مترمکعب و همچنین آبرسانی به اهواز و دشت آزادگان به مجموع ۲۲۷ میلیون مترمکعب طی سال‌های گذشته به بهره‌برداری رسید. شهریور ۱۴۰۱ فاز سوم با هدف تامین و انتقال آب از سد مخزنی دز به بخشی از شهرهای تحت پوشش طرح با اجرای کارهای باقی مانده و اتصال به اولویت اول و دوم به بهره‌برداری رسید و هر ۱۰ پمپ ایستگاه پمپاژ ۷۲ آماده آبرسانی به مردم خوزستان است. در فاز سوم، ۷۵ کیلومتر خط لوله به قطر ۲۴۰۰ میلی‌متر اجرا شد که در قسمتی از آن، دو رشته خط ۲۴۰۰ میلی‌متر به طول ۲۲۰۰ متر با عبور از بستر رودخانه کرخه، این پروژه را از صعوبت و پیچیدگی خاصی برخوردار کرده بود.»

پروژه آبرسانی غدیر، بزرگ‌ترین پروژه آبرسانی کشور معرفی شده که زمینه انتقال آب شرب با ظرفیت ۱۲ هزار لیتر در ثانیه به خانه‌های مردم را مهیا می‌کند. اعتبار تخصیص یافته به منظور تکمیل طرح آبرسانی غدیر طی سال جاری از محل اوراق اسناد خزانه معادل ۱۰۰۰ میلیارد تومان بوده است. بر این اساس طرح آبرسانی غدیر، شامل ۷۸ کیلومتر خطوط انتقال و همچنین احداث ۲ ایستگاه پمپاژ ۷۲ و شهید چمران به همراه افزایش ظرفیت ایستگاه پمپاژ ام‌الدیس است.

می‌گویند تحریم هستیم و فلان قطعه را نداریم یا می‌گویند که بودجه نیست. ما مگر مسلمان نیستیم؟ مگر نمی‌خواهیم برای نماز وضو بگیریم؟ با این وضعیت چطور می‌شود وضو گرفت؟ ای کاش می‌آمدید تا تشنه لباس‌های خانه مادرم را به شما نشان دهم. شاید ۸ یا ۹ کیلو لباس چرک و کثیف روی هم تلبار شده است. مادرم از صبح منتظر است که تا نکر آبرسانی آتشنشانی از راه برسد تا برسد تا بتواند آب برای شست‌وشو بگیرد. «یکی دیگر از اهالی منطقه نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان»، تقریباً حرف‌های مشابه می‌زند. با این وجود که این ساکن ملاشیه، اشتراک مجاز و کنتور آب دارد اما باز هم معضل افت شدید فشار در این خانه برقرار است. «چندسال است که ما شب‌ها مخازن مان را پر آب می‌کنیم چون روزها کلاً آب قطع است. البته آب ذخیره شده در مخازن خانه‌ها، به دلیل جمعیت بالای خانوارها کفاف فرادش‌شان را نمی‌داد و مجبور می‌شدند که آب تصفیه‌شده خریداری کنند اما به هر حال همان قدری که در مخزن ذخیره می‌شد هم نعمت بود. بعضی از خیابان‌های محله هم ساعت ۵ صبح تا یک ساعت و نیم بندش فقط با داشتند. مشکل خیابان‌های انتهایی منطقه هم این است که زمین‌شان یک مالک اصلی دارد و از طریق شهرداری نمی‌توانند مجوز ساخت‌وساز بگیرند. برای همین آب و برق این خیابان‌ها از طریق انشعابات غیرمجاز تامین می‌شود.»

اظهارات مدیرعامل آبفا با عنوان حل شدن مشکل درحالی که آب همچنان قطع است، شاید تحمل این زنج و دشواری را سخت‌تر خواهد کرد. هیچ کس منکر غیراصولی بودن انشعاب‌های آب یا حتی برق در منطقه ملاشیه نیست اما واقعیت این است که باید برای حل اساسی مشکل به سراغ سازمان و ارگانی رفت که به این مردم اجازه ساخت‌وساز غیرقانونی را در این سال‌ها داده است تا جایی که تعداد افراد ساکن در این منطقه به چیزی حدود ۷۰ هزار نفر برسد. متأسفانه توزیع ناعادلانه ثروت در این سال‌ها در خوزستان و خصوصاً کلانشهر اهواز، مناطق حاشیه‌ای شهر را مانند همین ملاشیه و منبع آب وسیع کرده و به وضوح با حضور در این مناطق می‌توان عدم توازن عدالت اجتماعی و اقتصادی را دید. ممکن است تا یک هفته یا اصلاً تا یک ماه دیگر مشکل آب منطقه ملاشیه برای همیشه حل شود اما آنچه که در این میان مساله است احساس تبعیضی است که مردم این منطقه سال‌ها با ایستادن در کنار جاده اهواز به خرمشهر و دیدن صنایع فولاد و دیگر شرکت‌ها و مقایسه با وضعیت زندگی‌شان، تجربه کرده‌اند. ملاشیه، غیزانیه، منصوره و دارخوین در این سال‌ها با وجود همزیستی در کنار نفت، فولاد و شرکت هسته‌ای، از اولیه‌ترین و بدبختی‌ترین حق شهروندی محروم بودند.

